

A SZŐLŐBEN.

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben.“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án

Előfizetési díj. Egész évre 2 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

A szőlőknek jégelleni biztosítása!

A szőlőknek jégelleni biztosítása erősen foglalkoztatja a gazdát. De a biztosítási díj oly magas, hogy a mellett, különösen nagyobb táblákat nem lehet jég ellen biztosítani.

Tíz frt biztosítási díj száz frt után felette magas díj, ennyit nem hajlandók a gazdák áldozatul hozni. De a szőlő nem is bírja meg.

A múlt hóban a földmivelésügyi miniszter ur egyik körutjában akként nyilatkozott, hogy szívesen fog foglalkozni a szőlők jégelleni biztosításával.

Most felette nagy alkalom nyílnék a szőlőknek jégelleni biztosítását eszközölni azon alkalomból, midőn a szőlők felújításának támogatását a törvényhozás elősegíteni vállalkozott.

Csak idő kérdése az, hogy a szőlősgazdák tömegesen fognak az Agrár kölcsönhöz folyamodni; nem ezért mivel az olcsó volna, de azért mivel reá vannak szorulva; a kényszer reá veszi.

Sokan rettegnek az Agrár-kölcsöntől és van is némi okok, ha jól meggondoljuk, hogy 5 évtől kezdve 15 éven egy katasztrális hold szőlő után évenként 120—130 frtot kell visszafizetni.

Még kimondani is sok! Ha visszagondolunk a multra, midőn évenként egy hold szőlőre sem lehetett 50—60 frtnál nagyobb tiszta jövedelmet számítani.

A szőlő 5 évig teljes termést alig ad, s mi fog történni: ha az egyik évben a jégeső, a másik évben esetleg a fagy fogja a szőlőket megtámadni? Ha két évi fizetési ráta így felszaporodik: 10% biztosíték alig lesz elégséges az elveszett összegek fedezésére.

A fagy ellen védekezni csak azzal lehet, ha a szőlőt emelkedett hegyoldalakban telepítjük. Ezzel némileg lehet védekezni. De miként lehet védekezni a jégeső ellen? Csak biztosítással.

Érdekében áll tehát a kölcsönt-biztosító államnak, hogy a kölcsönző: rartozását fizetni bírja, hogy a kölcsönt-vett gazda is némi jövedelmet élvezhessen, hogy ne egyedül az Agrár-banknak legyen dolgoztató ügynöke, esetleg napszámosa. Mert a cél nem az, de az volt, hogy ha a kölcsön-vevő szőlőjét felujtván, annak jövedelmeiből neki is jusson valamicske, amiből élhet, csak ádjat eltarthatja.

A jégelési biztosítást kellene tehát lehetővé tenni úgy, hogy az mérsékelt díj mellett lehetne eszközölhető.

Azt a jelen alkalmammal szerfelett könnyen és áldásosan lehetne keresztül vinni; úgy, ha a mérsékelt jégbiztosítási díj az Agrár-kölcsön visszafizetési rátájához csatoltatnék.

Egy magyarhold szőlőtelepítésére czirka 750—800 frt kölcsön adatik, melynek évi törlesztési összege czirka 80—90 frt.

Egy hold szőlőre termést lehet évenkénti átlagban 20 hektolitert számítani, melynek árát 15 frtra számítva kitesz 300 frtot.

Ha most már a jégbiztosítási díjra mondjuk 4% tehát 12 frt számittatnék: ezt mindenki szívesen fizetné tudatában annak, hogy egész nyáron át: nincs mitől aggódnia.

A biztosítás reményen felül kifizetné magát, mert az Agrár-banktól nyert kölcsönrel felujított szőlők, annyira különböző irányban vannak az országban elterjedve, hogy nagyobb károsodás nem állhatna be.

De azért is jól jönne ki, mivel a *biztosítás eszközlése* semmi-

féle kiadással nem járna. Nem kellene ügynökségeket szervezni; nem kellene jutalékot fizetni, mely köztudomás szerint a díjak 20—25%-tólját emészt fel.

Nem kellene tisztviselőket tartani abiztosítás szerzés céljából; mert a kölcsön-vevőnek szülője 300 frt erejéig biztosítva volna minden évben. A biztosítási díj a többi fizetési rátával hajtánék be.

Kár esetén sem kellene nagy aparátussal működni. Ott volnának az Agrárbank szőlőszeti biztosai. Ezek azt teljesítenék úgy, hogy egyet a károsult, egyet a szőlőbiztos küldene ki, s annak elnöke a szőlőszeti állami felügyelő lenne. A két becsüs csak az lehetne, akinek szintén volna az Agrárbanktól felvett kölcsöne.

Ez ugynevezett kölcsönös biztosítás lenne, mely a 20 év után lebonyolítottván: a tiszta nyereség — mint ahogy deficit nem lehetne — az érdekelt adósok között aránylag felosztánék.

Igy a garantírozó állam, valamint az Agrárbank, de egyidejűleg a kölcsön-vevő gazda is megtalálná számadását.

Ez könnyen keresztülvihető, csak akarni kell.

Az ültetésről.

A szőlők ültetése felett még most is eltérők a nézetek. Némelyek azt állítják, hogy az őszi ültetés csélszerűbb; mások ismét a tavaszi ültetés mellett foglalnak állást, sőt vannak olyanok is, akiknek mindegy, akár a tavaszi akár az őszi eszközölt ültetés.

Nohát ilyen felfogással nem szabad élnünk, mert az őszi és tavaszi szőlő ültetés között sok irányban nagy a differencia.

Gyökeres vesszőt őszzel ültetni nagyon helyes; mert a gyökerek a télen át beiszapolódnak, s a tavasz kikeletén már készen beállott tőkékkel rendelkezünk.

Sima vesszőt őszzel ültetni nem tanácsos, mert a vessző egész télen át tétlenül hever a földben. Ha nedves időjárás van, felesleges vízzel szivja tele magát, melyet kilehelni nem bírván: *mintegy megzabál*. Viszont a száraz hideg télen, a fagnak van kitéve. S mivel nem úgy van mint a beállott szőlőtő, mely a hideg ellen beállott gyökereivel dacol a hideg ellen: *tehát sok esetben kárt szenved*.

A sima vesszőt legcélszerűbb tavaszig az anyján a tőkén hagyni;

ha azonban már leváगतott akkor a pinczébe homokba elhelyezni és esetenként meglocsolni kell.'

Tehát nem mindegy akár az őszi akár a tavaszi ültetés.

Sokan azt sem különböztetik meg, hogy melyik mód legalkalmasabb a telepítésre: a sima és gyökeres vesszők ültetése, avagy a döntés és bujtásolás általi telepítés-e?

Némelyeknek mindegy akárhogy, csak szőlőjük belegyen telepítve. Pedig az nem mindegy, mint az alábbiakból látható

Először is legyünk tisztába a szőlőtők táplálkozásáról illetőleg.

A szőlőtők gyökereik által táplálkoznak, és pedig a harmat, az oldal és talpgyökerek által.

Most az a kérdés, e három gyökérzet közül melyik teszi a leghasznosabb szolgálatot.

Elsők a talpgyökerek. Ezek haladnak lefelé; és ezek biztosítják a tőke biztos fejlődését. Ezek látják el nagy szárazságban a tőkét nedvvel; ezeknek tulajdonítható, hogy a legnagyobb szárazságban is a bogyók eléggé kifejlődnek.

Amely tőkének talp vagy szív gyökerei nincsenek: *azoknak bogyójai a szárazságban aprók maradnak, vastag héjuak lesznek és kevés nedvet adnak.*

Amely tőkének talp vagy szív gyökerei kivannak fejlődve: a téli fagyok által nem tehetők tönkre; mert ha a felső-gyökerek a tél fagya által tönkre tételnek is, a mélyen levő talp és szív gyökerek sértetlenül maradnak, s a tőke nem esik vissza addig sem, míg a többi gyökerek, újból kifejlődnek.

Ezután következnek a szívó gyökerek, melyek a tőkék oldalairól fejlődnek ki.

Minél nagyobb számmal vannak a szívó gyökerek, annál jobban áplálkoznak és fejlődnek a szőlőtőkék.

Tulajdonképen az oldal gyökerek azok, melyeken át táplálkozni és a tápszereket felvenni e tőkék hivatottak.

A talaj azon részében, ahol a szívó vagy oldal gyökerek vannak, leginkább vannak a feloldott tápszerek. Míg a talp és szívgyökerek a tőke életét biztosítják, addig a szívó gyökerek a tőkét leginkább tápszerekkel látják el.

Ezek után következnek a harmat gyökerek.

A harmat gyökerek a föld felszínéhez egész közel vannak, melyekre a tőkéknek egyáltalában nincsen szükségük; sőt ezek létezése hátrányos a tőkére nézve.

Hátrányos, mert ha ezek erősen kifejlődnek, mint ahogy sok körülménynél fogva, és pedig azért, mivel a talaj felülről legmunkáltabb, legtöbb táperővel bírnak, és a nap melege által leginkább éltetettek — ki is fejlődnek is ha el nem távolíttatnak, leginkább elterjednek és megerősödnek; s így az oldal és talp gyökerek fejlődését hátráltatják.

Ha pedig a harmat gyökerek el nem távolíttatnak: a tőke rendszeren arról él, s a többi gyökerek fejlődése elmarad.

Ezekből látható, hogy az ültetés alkalmával oda kell törekedni a gazdának, hogy az oldal vagy szivó, és a talpgyökerek kifejlődhessenek.

Ezt leginkább sima vessző ültetésével lehet elérni, és pedig oly vesszőket kell ültetni, amelyek izületei rövidek, s így a rügyek rajta sürrübben vannak. Mert a rügyeknél szokott rendszeren az oldal-gyökérzet előtörni. Ha azonban az ültetendő sima vesszők csakis hosszú izületek, s így rajtok kevés a rügy: *akkor az izületeket több helyen föl kell karczolni, hogy azután az ejtett seben előbb kidudorodás és ebből gyökérzet fejlődjék.*

A sima vessző ültetésének azon előnye van, hogy az alsó végéről előtörött gyökérzet egyike vagy másika a szivgyökeret helyettesíti, mely egyenesen lefelé hatol a földbe.

A második helyet foglalja el a gyökeres vesszők ültetése. Ezek közül olyanokat kell kiválogatni, melyeknek oldalán a gyökerek elég számmal vannak, és talpgyökerei is elég dúsak.

Ezek ültetésénél arra kell figyelni, hogy a gyökérzet lefelé álljon, hogy a tő beáltával rendeltetése szerint egyenesen lefelé haladjon, azért a gyökeres vesszők ültetésére nagy gond fordítandó.

Csak is gödrökbe lehet a gyökeres vesszőket szabályosan elültetni. Ha vasuton ültetetik: akkor kényszerítve vagyunk a gyökérzetet egészen vissza kurtítani.

Csak a harmadik helyre jön a hosszú sima vesszőknek gödrökbe hajlitva leendő ültetése.

Ezek hajlitva fektettetvén el, nem állnak szabályosan. És ha esetleg a gyökérzet rendszeresen nem veszi a tőt körül: a tőkék egy oldaluvá válnak. Ebből lesznek azután a kotyogós tőkék.

Ennél is úgy lehet némileg segíteni, ha a vesszőket azon helyen, ahol már egyenesen halad fölfelé és nem bir elég gyökérzettel: kissé körül karczoljuk, és gyöker képződésre kényszerítjük.

A sima vesszőknek hajlitva leendő elültetését nem helyeseljük, ha már sima a vessző: *ültessük vasuton függélyes alakban, ne pedig gödrökbe meghajlitva*, mint ezt sokan az ojtványok elültetésénél cselekszik.

Egyáltalában nincs értelme azon felfogásnak, hogy a hosszú sima zöldojtás, a gödrökbe hajlitva rakva erősebb tőkét nevel. Ellenkezőleg.

Inkább eredjen meg egy párszállal kevesebb, de legyen rendszeres állásu oly tőke, milyent a természet fejleszteni hivatott.

A legutolsó helyre jön a zöldojtások eldöntése.

Helyteleníteni kell azon eljárást, melyet némelyek elkövetnek azzal, hogy egész szőlőjüket zöldojtványokkal döntik el.

A döntés által előállított tőke csakis rendkívül figyelmes eljárás mellett válhatik tartós tőkévé.

Tudvalevőleg a döntés folytán előállított tőke fekszik, s legtöbb esetben körben hajlitva halad fel a föld felé. Ennek a következménye az, hogy a tőkének meglesz ugyanaz oldal, azaz szivó gyökérzete, csak hogy egy oldalon képződik. A tőke egy oldalról nyeri a táplálékot, és így egy oldalról levén a földbe beerősödve kotyogóssá válik.

Azért tehát a döntés: egyes hiányzó tőkék befoltozásánál mint elkerülhetetlen alkalmazható, de vele egész szőlőt telepíteni nem ajánlatos.

Ezekből látható, hogy a sima vesszővel való ültetés a legrendesebb tőkét képezi s így az legalkalmasabb.

Az elmondottakból látható, hogy az oldal és talp gyökérzet fejlődése mily nagy befolyással van a tőke életére. Ezek fölött elmélkedve önkénytelenül meg van fejtve a fordított földnek rendkívüli előnye.

A fordított földben a talp és oldal gyökerek szabadabban fejlődnek; mert a föld nem kötött többé, és a szívó gyökerek az alulra került tápanyagokból jobban táplálkozhatnak.

A nem fordított földben a talp és oldal gyökerek nem fejlődhetnek, hanem a helyett a harmatgyökerek fejlődnek, mely minden körülmények között a tőke életére hátrányos.

Összegezve az egészet.

1. A gyökeres vesszők ősszel, a simák tavasszal ültetendők.
2. Legalkalmasabbak a sima vesszők az ültetésre; ez után következik a gyökeres vessző. Dönteni csak a foltozásnál czélszerű.
3. A föld minden körülmények között megfordítandó, és pedig oly mélyen, hogy a talp gyökerek lefelé bátran haladhassanak.
4. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a harmatgyökerek rendszeren eltávolitassanak és így a tőke az alsó talp és oldal gyökerekről táplálkozván az alsó gyökérzet megerősödjék. És végre
5. Miután a gyökérzet fejlődése tápdus talajt és megmunkált földet kíván: a talaj kellőképen megmunkáltassék és ősszel vagy télen jól megrágyáztassék.

A szőlők őszi metszéséről.

A szőlőmetszésére nézve némelyek azt állítják, hogy az őszi metszés előnyösebb a tavaszi metszésnél. Előnyösebb azért, mivel a tavaszi metszéseken a tő sok nedvet bocsájt, mely nedv a tőke életére fontos.

Nohát én ezt nem fogadom el. Több ezer éve, hogy a szőlőműveléssel foglalkoznak, de még ezt sehol sem láttuk följegyezve, hogy a tavaszi metszés folytán beállott nedvfolyás, a tőke életét veszélyeztette volna.

De hogy is veszélyeztetné, hiszen az elfolyt nedv nincs a szőlőtőkében avagy gyökerében *elraktározva*, mint a teve gyomrában a víz, hogy szükség esetén abból táplálkozzék.

Az a nedv, mely a metszés után a sebhelyeken kifolyik, még 48 órával, vagy kevesebbel előbb a földben a tőke körüli talajban volt. S ha a tőkén, illetőleg a seben át kifolyik: ismét a tőke tövéhez jut; *mire ha szüksége van, újból fölveheti.*

Ha azt tudjuk, hogy a tőke nedvének tárháza nem a tőkében de a tőke körüli nedves talajban van, figyeljük meg a *tőke életműködését.*

Kezdjük előlről. Álljunk a tőke mellé metszőkészel; s metszük meg a tőkét. Ha a nedvkeringés megindult: *a metszés után azonnal kibugygyan a víz.*

A víz, vagy mint mondják a szőlő nedve napokon át folyik, mindaddig, míg a szőlőrügye életre kel vagy a sebhely be nem hegged. Ha egyszer a rügye életre kelt s levelekben elétörött: *a nedvfolyás megszűnik.*

Most nézzünk meg egy másik esetet. Ha oly tőkét metszünk meg, melyen a hajtások és levelek már elé törtek, s a metszés után még maradt rajta levélzet és hajtás, azt látjuk, hogy a sebhelyeken a nedvből alig folyik ki valami Miért? azért mert a tőke nedvét, a fejlődő hajtások vették már igénybe.

Az elmondottakból a következőket tudjuk:

1. hogy a szőlőtőből kifolyó nedv, nem a tőke nedvtárházát fogyasztja, és így nem egy megtakarított nedvet von el a későbbi fejlődéstől.

2. hogy a tő e tekintetben nem egyéb, mint egy nedvvezető csatorna.

3-szor, hogy a tápnedv a tőke körüli talajban van, s ha a tőn ejtett seben át kifolyik: ismét a tőke melletti talajba jut vissza.

4-szer, hogy a tő csak akkor bocsájtja el a sebhelyen a felvett tápnedvet ha nem igényli; ellenben ha rügyeinek kipattanására, helyesebben hajtásainak fejlődésére igényli: akkor a sebhelyen abból vajmi keveset bocsájt el, míg a többit a lombozat fejlesztésére felhasználja.

Ezekkel igazolva van az, hogy járnak el azok, akik a tőkét azért metszik meg ősszel, hogy tavasszal a nedv el ne folyjék.

Ellenben az őszi metszésnek sok hátránya van. Ilyen az, hogy a bélcsatornán át a felső rügyek elfagyhatnak, — hogy az erős télen a rügyek elromolhatnak. Különösen pedig a termő rügyek fagyhatnak meg a nagy hidegben, vagy romolhatnak el a sárban.

Leginkább pedig az elromlás az ugynevezett szemek megvakulábán következik be; amikor is tavasszal azok eltaplósodva lesznek; s így ha most már a metszés ősszel történt és a felsőbb rügyek levágattak: nincs és nem lesz termő rügy, nem lesz termés.

A rügyben gyülemlik össze a hajtás összes részlete. a fürtök a keményítő és egyéb tápanyagok.

A mely rügyben fürtöcskék nincsenek: *azok meddők.*

Némelyek azt kérdezik, hát már ősszel benne vannak a szőlőfürtök a rügyben? A válasz reá: igen. Csakhogy ezek alig képzelhető piczi kezdetleges alakban vannak, a levélzettel, illetőleg a hajtások hegyével vagy jobban mondva: vitorlájával együtt összetömörítve.

A rügyek termékenyülése június hóban veszi kezdetét, és tart július hó közepéig. A késői fajoknál július hó végeig.

Ezen időjárás alkalmas a rügyek megtermékenyítésére. Alkalmas pedig akkor: *ha az időjárás meleg és nem túl nedves.*

Tehát a rügyek ősszel már külalakjukról ítéltetők meg vajjon az termő, vagy nem termő rügyek.

A termő rügyek jóval nagyobbak a többiekénél és tojásdad alakúak, míg az alsó szemek kisebbek, gömbölyűesek, teke idomúak.

Csakhogy itt ismét meg kell figyelni a szőlőművelését.

A rövid metszésű szőlőművelés mellett a rügyek rendszerint nagyobbak mint a lugos művelés mellett; de azért az arány a termő és hajtó rügyek között itt is meg van.

Ha most már ősszel az időjárás tartósan meleg, a rügyecskék különösen a termő rügyek kissé megindulnak: *szokottnál jobban kidudorodnak, a benne levő alkatrészek nagyobb arányt öltenek.* A rügyet takaró héj ezen dudorodás által kivékonyodik; a rügy belső részében

levő alkatrészek nagyobb vız tartalmat vesznek fel; különösen akkor áll be nagyobb mérvben: *ha a tő meg van metszve, és az őszi vegetáció kizárólag a megmaradt néhány rügyön értékesíti magát.*

Ennek a következménye az, hogy a rügy kevesebb hideget és kevesebb csapadékot bír el; s innen van az, hogy a tőke rügyei gyorsabban elfagynak, a sárban megromlanak.

Ha most már ezek elromlottak és a többi felső rész levágatott: honnét jöjjön elé a szőlőfürt? sehonnét, s így mint fönebb mondtam nem lesz termés.

A kidudorodott rügy főbb keményítő részeket tartalmazván, némely állatnak kedvesebb, és azt jobban fölkeresi, mint az alvó vagy apró rügyeket.

A mezei egereknek különösen kedvencz eledelük a kidudorodott szőlőrügyek. Melyet azután felkeresnek, és lerágnak.

Ha most már a rügyeket az egér lerágta és a felsőbb rügyek pedig eltávolítottak ismét csak ott vagyunk, hogy nincs rügy, és nincs termés.

Ezekkel eléggé indokoltam, hogy az őszi metszés nem alkalmas, s ennél sokkal jobb és czélszerűbb a tavaszi metszés. Ugyannyira, hogy aki szőlővesszőjét illő árban nem bírja értékesíteni, egyáltalában nem érdemes ezért 2.50—3 frtért levágni; mert az itt bevehető összegnél jóval nagyobb kár következhetik be.

Ha pedig már le kell vágni: úgy azokat a szokottnál magasabban kell levágni, azokat pedig amelyek a termést lesznek hivatottak jövőre megadni: azokat a tőkén kell hagyni

Azt kell még tudni a gazdának, hogy mely tőkék mily magasán hozzák termésüket?

Vannak fajok, melyek a tőke fejből is hoznak termést, de ezen metszési mód már túlélte magát; tehát ma már ezek is 1—2 csapra metszetnek. Viszont vannak fajok, melyek a negyedik rügynél kezdik a termést hozni s hozzák a szőlővessző közepéig.

Ha most már ezen utóbbi fajokat 3—4 rügyre vágjuk: úgy legföllebb a legfelső rügy hoz termést. Azután ki okozhatja a szőlőtőt, ha rosszul metszve keveset terem.

Bajos volna a fajokat egyenként elsorolni, hogy melyik mily magasán hozza termését, mert az felette nagy munkát kívánna.

De czélom alkalmilag egy jó csomó szőlőfaj e tekintetbeni tulajdonságát leírni.

Most csak annyit jegyezzünk meg, hogy minden dusan termő szőlőfaj alatt metszéssel is megél, sőt nem kíván magas metszést.

Ilyen például a kadarka, a kövidinka, a mézes fejér, szlankamenka, olaszrizling s. a. t.

A többi fajok többé kevésbé magasabban hozzák a termést, és így magasabban vágandók. A csemegeszőlők pedig általában magasabb metszést kívánnak.

A metszésnél még a szőlők rugására kell figyelemmel lenni.

Például az egyszemű kadarka, a bakator és a rongyos furmin rövid metszés mellett teljesen rug: azért ezeket legalább 3—5 szemre kell vágni.

Legyen ennyi elég ezuttal a metszésről, a rendszerszerinti metszésre vonatkozó tapasztalataimat a tavaszra hagyom, és ha élek akkoron mondom el.

Apróságok.

Az elhanyagolt tőkék. Nagyon sokszor lehet látni olyan tőkét, melyek sok de vékony hajtásokat hoznak.

Ez előfordul úgy a homoki ültetéseknél, mint az ojtványoknál ; de különösen az amerikai anyatelepeknél.

Az ilyen tőkék nem hoznak termést, az ilyen amerikai szőlőtők pedig oly silány vesszőket hoznak, melyek manapság már nem érdemesek a termelésre.

Sokan el-elaggódnak e miatt, ahelyett hogy a baj okával foglalkoznának, és a tőkék javítását eszközölnék.

Tudvalevőleg az erősebb hajtások képesek csak a szőlőhajtásában a nedvet úgy tömöríteni, hogy a rügyek teljesen kifejődjenek ; és csakis a teljesen kifejlődött és beérett rügyek *rejtnek magukban gyümölcsöt*. Azért tehát arra, hogy a hajtások megerősödjenek, felette nagy szükség van.

Ahol a hajtások gyengeségét a talaj soványsága idézi elő : ott a talajon javítással lehet segíteni. De előfordul az, hogy azerős talajokban, azaz olyanokban, melyekben kellő tápanyag van : *szintén gyenge hajtások vannak*. Sok hajtás van ugyan de ezek gyengék.

Ezen gyenge hajtások oka legtöbb esetben a tőben keresendő.

Az ilyen szőlőtőnek nincsen tőkéje. Avagy ha van, *az a föld alatt van* : ahonnét azután az előtörött vesszők számosan jönnek elő.

A szőlészetben fődolog az, hogy tőke képeztessek.

Ha a gazda az ilyen tőkét *jó mélyen kibontja : a hiba látható lesz*.

Néhol a tő alulról hajtott nyakvesszőkkel van tele. Több-kevesebb ilyen hajtások összetömörülnek.

Első kötelessége a gazdának az ilyen hibás tőkét kitakarni. Ha rendes tőke van, s az elég erős : akkor a mellékhajtások mind levágandók, és csak az eredeti anyatőke hagyandó meg.

Ha az anyatőke *elcsenevészedett, vagy elszáradt* : akkor az kivágandó, s a többi hajtásokból egy hagyandó meg tőkének, a többi eltávolítandó.

Szóval mindig oda kell törekedni, hogy a szőlőtőn tőke képződjék mely azután a rügyek vagy mint mondják a hajtások tárházává válják.

Ha a tőke így kezeltetik, s ha a tőkéről a száraz csapok és száraz részek levágnak, és egyébként a talaj elég táperővel rendelkezik *a hajtások erősek lesznek, és rendes termést adnak*.

Ha még ezen eljárás után is vékonyak lennének a hajtások, akkor a tőkét a feles fakadások, illetőleg hajtásoktól meg kell tisztítani.

Igy kezelve a tőke mindig meghozza rendes termését, s az anyatelep kevesebb : de értékes vesszőket ad.

A szőlők fedéséről. A szőlők fedése a szőlészet egyik fontos munkája. Sokan nem sokat tulajdonítanak a fedésnek, holott ez igen nagy figyelmet érdemel.

A fedést eszközölni kell azért, hogy a földdel a szőlőtőt betakarjuk, s így a tél fagya ellen megóvjuk. Szükséges azért, hogy a tőkéhez közel eső termő rügyeket betakarván, szintén a fagy ellen óvjuk. De szükséges azért is, hogy ez által a föld mintegy megfordítottván, porhanyuljon, élenyüljön. Leginkább pedig különösen száraz időben szükséges azért, hogy a föld a hó vizét jobban, mélyebben bevegye, és hogy ha trágyázni akarunk: *télen át az istálló trágya a szétnyitott sorok közé jusson.*

Igy hamárosan hány kelléket sorolunk fel, mely a fedés szükségességét igazolja! Azért tehát a gazdának nagy figyelmet kell fordítani szőlője befedésére.

A fedésnek tehát olyannak kell lenni, mely a felsorolt kívánalmaknak megfeleljen. Azért is a fedés mélyen eszközlendő.

Ha szőlők szálvesszős műveléssel kezeltetik, hogy a szálvesszők a tél fagya ellen megóvassanak, azokat a fedés alkalmával lekell huzni a földre, s földdel betakarni.

Ha magas csapos műveléssel kezeltetik szőlők, akkor a tőkét tanácsos előbb, mint a kukoriczát szokás körül hányni; és ha ez meg van: akkor kell az általános fedést eszközölni.

Ha fedés alkalmával zöldojtványaink még mindig elrakatlanul vannak: akkor a zöldojtványok szintén föld alá takarandók.

Megtörténik azonban sokszor, hogy a szőlőket a szárazság miatt fedni nem lehet, később pedig a föld megfagy: akkor a gazda fatális helyzetben van; különösen az, akinek fiatal ültetései vannak.

Ily esetben nincs ideje a pénz kimelésnek. Meg kell legalább annyit tennie, hogy a fiatal tőkékefezeteit összszedhető porral betakarja

Van eset reá, hogy fedni nem lehet mélyen, mint fönnebb mondám a szárazság vagy a föld keménysége miatt: ez esetben kétszer-háromszor kell fedni. Először annyira *amennyire lehet*; s később ismételni kell, *mig a tőkék rendszeren befedve nincsenek.*

Partos helyeken figyelembe kell venni azt, hogy a víz a kimélyített sorokat megmossa, a földet lehordja. Ezt úgy kell megakadályozni, hogy a befedett sorokat minden 4—5-ik tőkénél egy oda dobott kapa földdel elkell rekeszteni.

Szóval a szőlők befedése igen fontos lévén: azt öntudatosan kell eszközölni.

* * *

A nagy termésről. Nincs könnyebb dolog, mint a szőlőtön nagy termést állítani elő.

Ezt a gazda egész könnyen megteheti.

Tudvalevőleg az érett szőlőrügyek terméssel törnek elő. Ha tehát a gazda termését forszirozni akarja: azt teheti, csakhogy azután ez az erőszakolt nagy termés rendszeren megboszulja magát; különösen az ojtvány szőlőknél.

A jelen évben egy kis kőrutat tettem s felkerestem egy szőlőtáblát, melyről azt hallottam, hogy rajta rendkívül nagy termés van.

Teljesen igazuk volt azoknak, akik a nagy termést hirdették. Bámulatos volt amint az ojtványszőlők megvoltak rakva fürtökkel.

Oly nagy volt a termés, melynek mennyisége meseszerű volt. Volt olyan szőlőtőke, amelyen 10—15 nagy fürt szőlő ékeskedett.

Rosszul esett a gazdának és vitára kelt velem midőn kijelentettem, hogy *nincs mit örülnie a nagy termésnek; mert az megboszulja magát. S eljön rövidesen az idő, midőn a tőke visszaesik, s alig hoz valami termést. Sőt gondot fog adni a tőke életének fentartása s megmentése.*

Ezen állításom arra fektettem, hogy a tőkék felette reá voltak metszve. Volt olyan tőke, amelyen egy félszál vessző volt meghagyva. A legrövidebb csapon is 4—5 rügy volt meghagyva. Hozzá a szőlőtők egész fiatalok 3—4 évesek voltak.

Nincs könnyebb, mint egy ilyen fiatal életerős dus tőkét nagy termésre hajtani.

A fiatal tőkék ha erősek, egyébként is nagy termést hoznak, teljesen felesleges tehát azoknak megerőltetése.

Vannak fajok, melyeknél feltétlenül szükséges a magas metszés egyébként nem fizetik meg a reá tett kiadásokat. De ez nem áll általánosságban, mert viszont vannak fajok, amelyek kevés csappon 1—2 rüggyel is eléggé megfizetik a befektetett tőkék kamatait.

Mindamellettt azon fajokra melyek magasabb metszést kívánnak, szintén nem szabad fiatal korukban a magas metszést eszközölni.

Meg kell várni, míg a tő megerősödik, és elég erős tőkét nevel; s csak azután szabad azokat teljes termésre metszeni.

A fiatal tőkét 3—4 évig ápolni kell, s csak fokozatosan szabad teljes termésre metszeni. S ha egyszer megerősödött, akkor sem szabad egy évi termés többletért magát a tőkét feláldozni.

Leghelyesebb eljárás a mérsékelt metszés.

Ezalatt azonban nem azt értjük, hogy a tőkék a régi szokás szerint metszessenek. Különösen az új ültetésű ojtványszőlőket valamivel jobban kell reá vágni metszeni mint a régiéket. Éspedig azért, mivel az ojtványszőlők ritkábban vannak ültetve, részben azért, mivel a nagyobb területet elfoglaló amerikai alanyra ojtott szőlőtők dusabb fejlődésűek: *mindenesetre jobban kell reá meszeni, nagyobb termésre kell készletni, de nem szabad ezen felfogás mellett a szélsőségbe esni.*

A szőlőkarók. A szőlőkarók beszerzése nagy gondot ad a gazdának, Az akácza fa legtartósabb de drága és meggörbül, oly görbén áll mint a kard; s így a szőlőben a szemre nézve kellemetlen, de a munkásnak is alkalmatlan. 2 métere sakáczafa karó ezre 28—30 frt, 140—150 c. m. hosszú ezre 22—24 frt.

Az akáczafa karó igen tartós, 8—10 évig eláll minden bekenés vagy beitatás nélkül.

A tölgyfa karó nem görbül, de kevésbé ellentálló mint az akáczafa. A 2 méter hosszú ezre 25—28 frt; a 170—180 c. m. hosszú ezre 22 frt. Kátrányozva vagy rézgaliccczal beitatva 8—10 évig eltart, sőt tovább is.

A bükkfa karó ha bekenik vagy heitatják is, nem igen tart tovább 3—4 évnél. Elkorhad elrohad; 2 méteres ezre 24—28 frt; a 170—180 c. m. hosszú 18—20 frt.

A fűzfa hasonlóképen hamar elromlik a földben. Hasonlóképen nem tartós a gyertyán és egyéb puhafa.

A puhafák közé tartozik a fenyőfa is, melyet olcsóságánál fogva évtizedek óta alkalmaznak szőlőkarókul.

A fenyőkaró 3 féle szokott lenni. Négyzetre fűrészelt, vagy a szelekből készített, avagy gömbölyü.

Ezek között sőt mondhatni az összes karók között, a gömbölyü fenyőfa karó a legczélszerűbb, különösen ha a gömbölyü fenyőkarókat kátránnyal bekenik, bármily kemény fával kiállja a versenyt. Ezen kívül az a fődolog, hogy szép egyenesen áll, s így a szőlőben gyönyörűségre nézni. Csak az hibája, hogy ez ideig felette drága. A 2 méter hosszúságúnak ezreért elkérnek 24—28 frtot; a 170—180 c. m. hosszúért 20—22 frtot. Tehát a tölgyfa karóval egyenlő árban áll. A fák széleiből készült hasított fenyőkarók 12—13 frtért beszerezhetők; de hát ezek között sok oly esetlen vagy oly túl gyenge, hogy nem lehet vele semmire boldogulni.

A négyszögletü fűrészelt karónak nem az a hibája, hogy puha fa, mert a telítést könnyen fölveszi, s így tartóssá lesz; de az a hibája, hogy görcs van benne, s hogy a görcs helyein a karók csakhamar eltörnek. Ennek ezre ha 175 c. m. hosszú 10—11 frt.

Ha most már mindezeket és vele az árakat megfigyeljük azon megállapodásra jutunk, hogy a négyszögletü fűrészelt karók a legczélszerűbbek. Czélszerűvé teszi őket különösen olcsóságuk.

A karókról lévén szó, egy füst alatt emlitsük meg, hogy czélszerű-e télre a szőlőtők mellől a karókat kiszedni?

Némelyek a karókat azért szedik ki, hogy a tél vize ne ártson neki. Ebben igazuk van, hogy ha a karók télen által kiszedetnek, tartósabbak lesznek. De azon előny, melyet ez nyújt, többszörösen elvesz azon körülmény folytán, mely ebből származik.

A szőlőkaró a tavaszi nyitás alkalmával a szőlők védelme.

Ha karó van a tőke előtt, a munkás a tőkét nem sértheti meg; mert a kapa élét a karó fennakasztja.

Ha azonban a karó előtt nincsen tőke, akkor a kapa éle a tőkét éri. Már pedig a legnagyobb vigyázat mellett sem lehet a tőkét a kapa vágásától megóvni.

Aki tudja azt, hogy a ripária alanyon eszközölt ojtvány életét a kapával eszközölt seb tönkre teszi, az tudja méltányolni azon nagy szolgálatot, melyet a karó a tőke elé elhelyezve tesz. És ennek tudatában levonja a kár differenciáját, mely a ki nem szedésből származik; — s így a karót őszzel sem szedi ki a tőkék elől.

Miniszteri rendelet.

Folytatás.

Ha a termelő, kereskedő vagy kimérő a forgalomba hozott bornak szőlőfajta szerinti megjelölését is alkalmazni kívánja, — a borvidék vagy a termelési helynek megfelelő elnevezés mellett — azt is használhatja ugyan, de a bort csak azon fajta szerinti elnevezés alatt hozhatja forgalomba, a mely fajtából a bor tényleg szüretett. Így pl. nem szabad az Ezerjó vagy Hárslevelű szőlőfajta terméséből előállított bort Trimini vagy Rizling, vagy a Kadarka borát a Carbenet bor gyanánt vagy neve alatt, vagy megfordítva forgalomba hozni.

A különböző vidéken vagy különböző helyen termett, vagy különféle szőlőfajtákból szüretelt borok keveréke azon borvidék, termelési hely, vagy ha a termelő vagy kereskedő fajnevet is alkalmazni kíván, azon szőlőfajta szerinti elnevezés alatt hozandó forgalomba, mely borvidék termelési hely vagy szőlőfajta jellege az összeházasított borban félreismerhetetlenül tulsúlyban van, vagy a mely vidék, termelési hely van szőlőfajta jellegének a keveréshez használt borok közül az összeházasított bor inkább es tényleg megfelel.

A tokaji borvidék borai azonban e tekintetben is kivételt képeznek, a mennyiben, ha a tokaji borvidéken termelt borhoz más (akár hazai, akár külföldi) bor keveredik, az így összeházasított bort „tokaji“, „hegyaljai“, „szamorodni“ elnevezés alatt, vagy pedig a tokaji borvidék, vagy ezen borvidékbe tartozó valamely község vagy hegy megnevezése mellett forgalomba hozni tilos.

Az, a ki a bort valamely borvidék vagy szőlőfajta szerint való elnevezés alatt hozza forgalomba, a panasz alapján eljáró hatóság felszólítására tartozik annak származását; számla, illetőleg vételi bizonylat, vasúti vagy hajófuvarlevél felmutatásával, vagy más alkalmas módon igazolni. Különféle vidéken termelt, vagy különféle szőlőfajtákból szüretelt borok keverése esetén azonban az állandó borvizsgáló szakértő bizottságok illetékesek annak a megállapítására, hogy vajjon az illető bor megfelel-e azon borvidék, termelési hely, vagy azon szőlőfajta jellegének, a melynek elnevezése alatt forgalomba hozatott.

7, §. A törvény 4. §-ának rendelkezése szerint tilos a bort *oly vidék megjelölésével* forgalomba hozni, amelyen az nem termelt, illetőleg a mely vidék jellegének nem felel meg,

Tilos továbbá a bort *oly szőlőfajta megjelölésével* forgalomba hozni, amelyből az nem készült.

Ellenben meg van engedve különböző vidékeken termelt, vagy különféle szőlőfajták mustjából eredt borok keverése s az összeházasított bornak *oly borvidék elnevezése*, illetőleg *oly szőlőfajta neve* alatt való forgalomba hozása, amely vidék vagy fajbor jellegének a keverék tényleg megfelel.

A miniszteri rendelet ezután a borvidékeket sorolja fel. Ezután tovább így folytatja:

Folyt. köv.

Szőlővessző eladás.

Immunis homokon termett háromszor permetezett a következő európai szőlővesszőket adunk el.

Csemege fajok.

Piros chasseles	1700 db ezre	9	frt
M. Hamburg	720 „ száza	2	„
M. Roal Asket	110 „ „	2	„
M. Lunel	900 „ „		70 kr.
M. Frontignon	420 „ „	1	„
Szagos Bársing	200 „ „	1	„
Vegyés csemege	800 „ „		60 kr.

Borfajok.

Szlankamenka	4250 db ezre	5	frt
Budai fehér	1800 „ „	4	„
Fehér Dinka	2400 „ „	4	„
Olaszrizling	5700 „ „	4	„
Nagy burgundi	1800 „ „	5	„
Opportó	2600 „ „	4	„
Piros veltelini	4200 „ „	5	„
Nemes kadarka	7000 „ „	4	„
Mézes fehér	10000 „ „	4	„
Vegyés borfaj	1200 „ „	3	„

Gyökeres vesszők.

Nemes kadarka ezre	10	frt
Mézes fehér „	10	frt

Az árak a csomagolással együtt vannak számítva.

Megrendelések küldendők Esztergomba

Oltósy Pál és Fiaihoz.

Őszibarackfa kecskeméti homoktalaju faiskolából keserű mandulára oltott nagy készlet **két éves** erős fa eladó. Ezek az első évben már teremnek! — **Amsden**, júniusi. **Wezerle**, augusztusi. **Wenuszemplő**, szeptemberi. Ez a 3 legkeresettebb kiviteli cikk! Ezenkívü. 11 jeles fajtából van, de kisebb készlet. A fák darabja 35 kr. Minden 10 drbra 1 drb. ingyen!

Eladó a híres, bőtermő és edzett **kecskeméti piros kajszinból** 3000 drb à 20 kr. Minden 10 darab fára 1 ingyen!

Eladó csemege és borszőlővesszők.

Rendelési cím: **Petrovits J.** kir. szől. és bor. felügyelő **Fehértemplom.**

Tessók árjegyzéket kérni! abban a fajták le vannak írva!

Eladó szőlővesszők.

Gyökeres ojtványok.

Chasseles piros ezre	150	frt
„ fehér „	150	„
Kövidinka	140	„
Mézes fehér	140	„
Rozsdás muskolat „	150	„

Ezek vannak ripária és jaquez alanyon nemesítve. A jaquez alanyon nemesítettek meszes talajba ajánlatnak.

Zöldojtványok.

Mézes fehér, rozsdás muskolat és chaseeles fajok ezre 80—100 frt

Ripária portális.

Fajtiszta, jótállás mellett ojtás alá való sima ezre	25	frt.
Ültetésre való	20	frt.
Oskolába való	10	frt.

Ripária szelekta sima.

Első osztály ojtás alá való ezre	12	frt.
Másod „ „	6	frt.
Oskolázásra való	4	frt.

Gyökeres Ripária szelekta.

Első osztály	25	frt.
Másod osztály	12	frt.

Othelló sima.

Első osztály ezre	20	frt.
Másod „ „	10	frt.

Szolonis sima.

Első osztály ezre	15	frt.
Másod „ „	8	frt.

Európai fajok.

Sima vesszők. A legkiválóbb csemege fajok száza nevezve 2—3 frt.
Vegyesen „ 1.50—2 frt.

Borszőlők. Valódi nemes kadarka, mézes fehér opportó burgundi, stb. ezre 5 frt.

Megrendelésnél az összeg 25⁰/₀-tólila előlegként küldendő.

Megrendelésknél a nevet, a lakást, az utolsó vasuti állomást hol e szállitmány leadandó, tisztan olvashatóan kérem kiirni.

Megrendelések alulirothoz czimezendők.

A telepítés, ültetés és egyéb a szőlészet körébe vágó kérdésekre a válasz megadatik ; s a vesszők küldése alkalmával avagy előbb is megküldetik.

Csomor Kálmán,

szőlő nagybirtokos.

Gyöngyös, 1897. november hó.

**A ZALATHNAI KÉNKOVARD IPAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

BRASSÓI KÉNSAV- ÉS MŰTRÁGYAGYÁRA

ajánlja

a szőlő által igényelt tápanyagokat
magában foglaló

szőlőműtrágyáját

9° légeny, 6° vizben oldható foszforsav és 10° tiszta káli szavatolt beltartalommal a t. cz. szőlőbirtokosok figyelmébe.

Felvilágosításokkal és árajánlatokkal készsèggel szolgál a

KÖZPONTI IRODA:

BUDAPEST, IV., Bécsi-uteza 5. szám.

Képviselet:

KOVÁCS HERMANNÁL MISKOLCZON.

Nyomatott Kovács és Schimmerling könyvnyomdájában Gyöngyösön.